

כיתה
ו'

זכות או חובה על כף המאזניים

על קצה המזלג

חבילון נא

הימים שבין ראש השנה לחג הסוכות מתאפיינים בעומס לימודי רב לעומת קוצר הזמן הנתון. מכיוון שניתן להפיק מימים אלו גם לקחים חברתיים לחיי היומיום, ראינו לנכון לנצל את השבוע שלאחר החזרה מחופשת החג להפקת לקחים חברתיים ערכיים מהימים הנוראים שחלפו.

"מן הטובות אשר היטיב השם יתברך עם בראיו כי הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם... ולימדם והזהירם לשוב אליו כי יחטאו לו, לרוב טובו וישרו כי הוא ידע יצרם..." (שערי תשובה)

טובה גדולה עשה עמנו הקב"ה שנתן לנו הזדמנות לתקן את מעשינו ולנוס מדרך החטא אל התשובה, "כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"... (קהלת ז', כ')

הזמן המסוגל במיוחד לתשובה הוא - תחילת שנה - עשרת ימי תשובה שמראש השנה ועד יום הכיפורים. עיקרי התשובה הם: החרטה, עזיבת החטא והקבלה לעתיד.

אולם במשך השנה יש מועדים נוספים המיועדים לעריכת חשבון נפש, הידוע שבהם הוא התאריך שבו חל יום הולדתו של האדם. גם כל ערב לפני השנה הוא זמן לחשבון נפש ולבחינה של היום שחלף.

וכך גם בכל ערב שבת, ובכל ערב ראש חודש שהוא יום כיפור קטן, לכפרה על העבר ולתפילה על העתיד. חשבון נפש אישי מתייחס לביקורת עצמית של האדם על התנהגותו ועל מעשיו לצורך הפקת לקחים לעתיד. אדם המבקש לערוך חשבון נפש בתחנות שונות בחייו נדרש למספר שלבים:

שלב ההתבוננות הפנימית - להתבונן בתוככי הנפש, לבחון את מהלכי העבר, את ההחלטות שהתקבלו בצמתים שונים ועוד.

שלב השיפוט העצמי - בשלב זה נדרש האדם לאתר באומץ לב ובבהירות את הכשלים וההצלחות, ואת ההחלטות והמעשים השגויים מול אלה שהתבררו כנכונים במטרה לחשוף את הטוב והרצוי ולחזקו לעומת הטעון תיקון.

שלב הקבלה לעתיד - לאחר שהעריך האדם את מהלכי העבר, הוא נדרש להחליט באלו צעדים לנקוט כדי לשפר ולתקן את הנדרש בתחומי החיים שבחן.

השלבים השונים של חשבון הנפש מחייבים את האדם ליטול אחריות אישית. בלעדיה, הוא עלול לחזור על משגי העבר ולהחמיץ את ההזדמנות שטמונה בעשיית חשבון הנפש.

בימים הנוראים קבלו הבנות על עצמן קבלות טובות. ברם החזרה לשגרה, והפעילות השוטפת מפוגגים עד מהרה את תחושות ההתעלות והרוממות שהביאו לקבלות הללו. רגשות של החמצה ואכזבה מלוות התפוגגות זו. חשוב מאד, לפיכך, לאחר החגים עם הגלישה לשיגרה, לחזור לקבלות היפות והחשובות, במיוחד בתחום חיי החברה, להיזכר בהן ולתת להן עוגן מייצב.

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

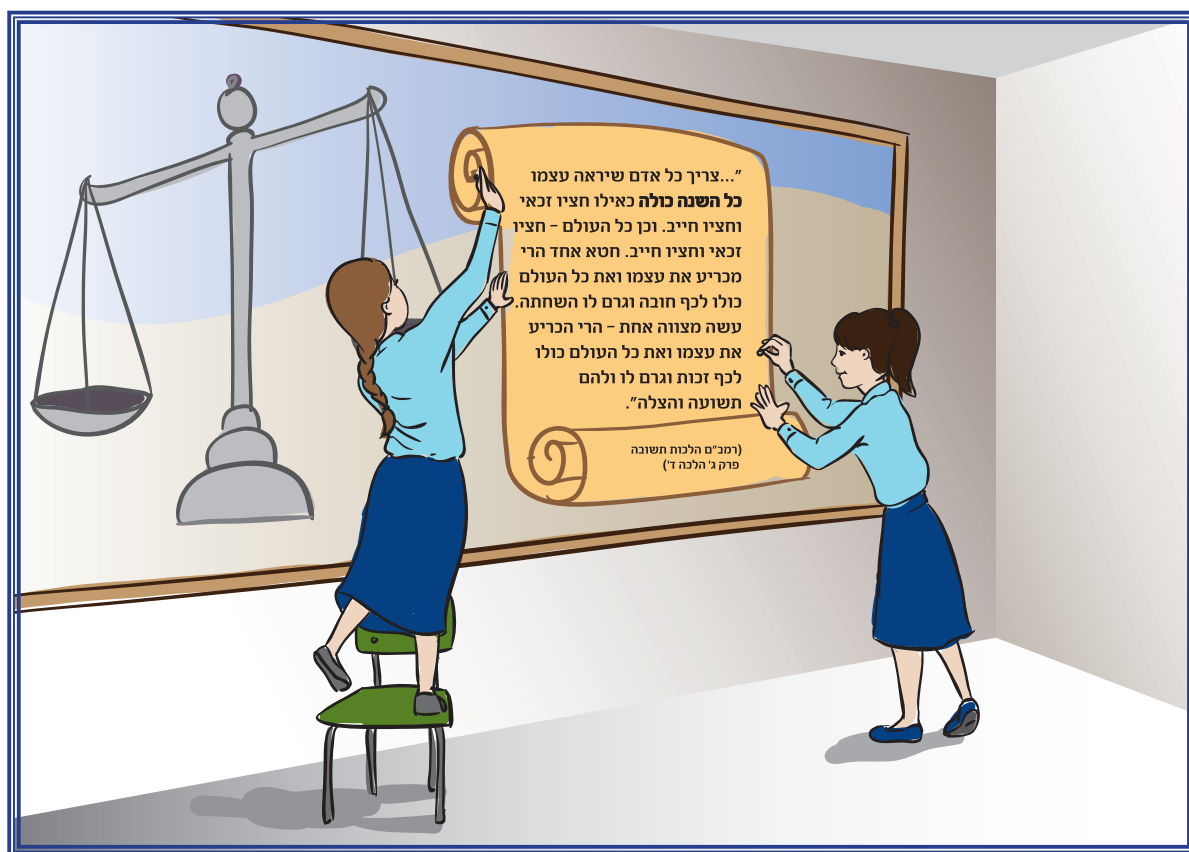

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

כף זכות או כף חובה

כאשר חזרו תלמידות כתה ו' מביה"ס "הלב" ללימודים לאחר חג הסוכות ביקשו בנות ועדת הקישוט להחליף את הקישוט שהיה תלוי על קיר הכתה. הוא כבר לא התאים לתקופה כי היה קשור לימים הנוראים ולחג הסוכות. אולם המורה הורתה לחברות הועדה להשאיר על הקיר את ציור המאזנים הענק שהיה תלוי שם.

אמרה: תלי על הלאו את תמונת המליאה עם דברי הרמב"ם המופיעה בסוף המצרך כעצרים אמרה, והעצמי בה אצורק הדיון הבא.

המורה הציעה לפני הבנות את השאלה הבאה כנושא לדיון:
"כיצד תטי את כף המאזניים הכיתתית לטובה?"

התלמידות סיפרו על קבלות שונות שהן קיבלו על עצמן בחודש אלול וגם בעשרת ימי תשובה. קבלות הנוגעות לתחומים שונים בחיי החברה בכתה.

כף זכות או כף חובה

היצעתי?

סימנו/מזלו של חודש תשרי הוא מאזניים. המאזניים מהווים רמז לראש השנה וליום הכיפורים בהם נידונים בני האדם לזכות או לחובה, ומעשיהם נשקלים במאזניים: זכויות כנגד עוונות.

בררו בעקבות המידע שקיבלתן לעיל:

- מהו חשבון נפש?
- אלו מהמעשים שנבחנים בתהליך של חשבון נפש נחשבים כזכויות ואלו נחשבים כחובות?

"...צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב."

הדיון שהתפתח בכיתה בעקבות עיון בדברי הרמב"ם על אחריותו של כל פרט לחברה שלו, הוא חלק מחשבון הנפש אותו החלו לקיים בנות הכיתה. הן חיפשו יחד עם המורה דרכים ורעיונות, לאופן שבו יוכלו לשמור ולבצע את הקבלות הטובות שקיבלו על עצמן בתקופת החגים. היה חשוב להן שהשיגרה לא תפוגג קבלות אלו.

שערו:

- כיצד תוכלנה בנות הכיתה לנצל את הימים שאחרי החגים כדי לממש ולהמשיך את הקבלות הטובות שקיבלו על עצמן בתקופת הימים הנוראים?
- מה הם, לדעתכן, התחומים שבהם קיבלו בנות הכיתה על עצמן קבלות טובות?
- מה הם, לדעתכן, הגורמים שעשויים לעזור לבנות הכיתה להוציא אל הפועל קבלות אלו?
- מה הם, לדעתכן, הגורמים העלולים להקשות על בנות הכיתה להוציא אל הפועל קבלות אלו?
- מה עליהן לעשות על מנת להרבות במעשים של חברות וערבות הדדית? ציינו ביטויי חברות וערבות הדדית שמומלץ לבנות הכיתה ליישם בזמנים כמו: שיעור, הפסקה, אחר הצהריים ובמסגרות כמו: חונכות, ועדות ועוד.

מחזקים את הקבלות גם בשגרה

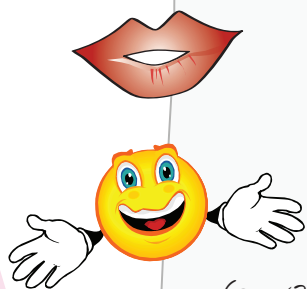
- הרמב"ם מדגיש בדבריו מספר היבטים הקשורים לחשבון נפש ותשובה. בחנו:
 - מה ניתן ללמוד מדברי הרמב"ם על אחריותו של כל פרט ביחס לעצמו וביחס לכלל?
 - מה תוכלו ללמוד מכך לגבי חברת הבנות בכיתתכן? הביאו דוגמאות למצבים מחיי היום-יום בכיתה.
 - "... צריך כל אדם שיראה עצמו כל השנה כולה כאילו חציו זכאי וחציו חייב" - מדוע חשוב לערוך חשבון נפש אישי בזמנים שונים במהלך השנה ולא להמתין לעשרת ימי תשובה?
 - בחנו כיצד התנהגתן ופעלתן בתחום החברה והערבות ההדדית בשנה שעברה או בתקופה שחלפה מתחילת השנה.
 - החליטו אלו התנהגויות ומעשים הקשורים לתחום זה יכולים להטות את המאזניים הכיתתיים לכף זכות ושלבו אותם במאזניים הכיתתיים המצורפים.

אישי

בוודאי קיבלת גם את על עצמך קבלה טובה בתחום החברות והערבות ההדדית. בחרי אחד מהתחומים הבאים, או צייני תחום אחר שאינו מופיע ברשימה, שבו קיבלת על עצמך להתחזק במשך השנה הקרובה.

אני _____ באחרת להטות את המאזניים הכיתתיים לכף זכות באמצעות התחזקות, והמשק קבאה לעתידי בתחום:

- ➡ שמירת הלשון
- ➡ עזרה לימודית לחברה
- ➡ שמירה על רכוש הזולת
- ➡ הארת פנים ונכונות להגיש עזרה
- ➡ הקמת גמ"ח כיתתי ל..... (השאירי את הצעתך)
- ➡ אחר..... (פרטי כרצונך)

אני מתחייבת, באי נדב, להשתדל לעשות כמיטת יכולתי כדי לעמוד במשימה. מידי שבוע אעריך את מידת ההצלחה שלי במשימה.

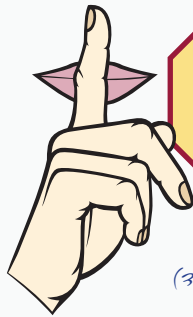
חתימה _____

מחזקים את הקבלות גם בשגרה

קבלנה מהמורה מדבקות צבעוניות להדבקה במקום בולט (גב כף היד, כיס החולצה או מקום אחר) לפי תחומי ההתחזקות שבחרתן. לכל תחום צבע אחר. התחלקנה לקבוצות על פי הצבעים המציינים את תחומי ההתחזקות השונים.

קבוצה א' קבלה בנושא שמירת הלשון

"מי האיש החפץ חיים אלה ימים... נצור לשון מרע..."

(תהילים א"ז י"ג - י"ז)

לקראת הימים הנוראים שחלפו קיבלנו על עצמנו להקפיד על שמירת הלשון בכתה ולא לספר דברים רעים על החברות. עם החזרה לשלמה, ומחוק רצון לקיים את דברי הרמב"ם שאמרו, בענין התשובה כל השנה, אנו מעוניינות לחזק אצלנו קבלה זו.

הזכרים עצמנו להקשות על הצלחת המשימה הזו:

1. _____
2. _____
3. _____

הזכרים שיעזרו לנו לעמוד במשימה הזו:

1. _____
2. _____
3. _____

אנחנו מקבלות על עצמנו להשתדל, בלי נזר, ככל יכולתנו לפעול באופן שיעזור לנו לעמוד

במשימה ולהימנע מהקשיים העלולים לחבל בה.

ברצוננו להטות את כף המאזניים הכיתתית לזכות!

נפעל יחד איש מטיב של המשימה!

חתימות בנות הקבוצה:

קבוצה ב' קבלה בנושא שמירה על כבוד הזולת

"יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך"

(אבות פ"ה משנה ט"ו)

לקראת הימים הנוראים קיבלנו על עצמנו להתחזק בכל הקשור לכבוד החברה. עם החזרה לשגרה, ומתוך רצון לקיים את דברי הרמב"ם שאמרו, בענין התשובה כל השנה, אנו מעוניינות לחזק אצלנו קבלה זו.

הנוראים שאלוים להקשות על הצלחת המשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

הנוראים שיעברו לנו לעמוד במשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

אנחנו מקבלות על עצמנו להשתדל, בלי נד, ככל יכולתנו לפעול באופן שיעבור לנו לעמוד במשימה ולהימנע מהקשיים העלולים לחבל בה. ברצוננו להטות את כל המאמצים הכיתתיים לכבוד! נפעל יחד ליישם מיטבי של המשימה!

חתימות הנות הקבוצה:

קבוצה ג' קבלה בנושא שמירה על רכוש החברות

"יהי ממון חברך חביב עליך כשלך"

(אבות פ"ה י"ז)

לקראת הימים הנוראים קיבלנו על עצמנו להתחזק בשמירה על רכוש החברות.
עם החזרה לשלום, ומתוך רצון לקיים את דברי הרמב"ם שלא דנו, בענין
התשובה כל השנה, אנו מעוניינות לחזק אצלנו קבלה זו.

הנוראים שאלוים להקשות על הצלחת המשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

הנוראים שעברו לנו לעמוד במשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

אנחנו מקבלות על עצמנו להשתדל, בלי נדח, ככל יכולתנו לפעול באופן שעבור לנו לעמוד
במשימה ולהימנע מהקשיים העלולים לחבל בה.
ברצוננו להטות את כל המאמצים הכיתתית לזכות!
נפעל יחד ליישם מיטבי של המשימה!

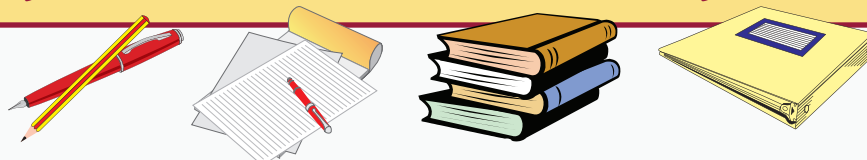
חתימות הנות הקבוצה:

קבוצה ד'

קבלה בנושא עזרה לימודית לחברות והשלמת חומרים לנעדרות

"על שלושה דברים העולם עומד... ועל גמילות חסדים"

(אבות פ"א ב')

לקראת הימים הנוראים שהלפז קיבלנו על עצמנו להתחזק בעזרה לימודית לחברות, ובהשלמת חומרים לנעדרות. עם החזרה לשלמה, ומתוך רצון לקיים את דברי הרמב"ם שאמרו, בענין התשובה כל השנה, אנו מעוניינות לחזק אצלנו קבוצה זו.

הזכרים שאלוים להקשות על הצלחת המשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

הזכרים שיעזרו לנו לעמוד במשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

אנחנו מקבלות על עצמנו להשתדל, בלי נזר, ככל יכולתנו לפעול באופן שיעזור לנו לעמוד במשימה ולהימנע מהקשיים העלולים לחבל בה. ברצוננו להטות את כל המאמצים הכיתתיים לזכות! נפעל יחד ליישם מיטבי של המשימה!

חתימות בנות הקבוצה:

קבוצה ה'

קבלה בנושא אחר:

"רק חזק ואמץ לעשות את כל דברי התורה הזאת כאשר ציוק"...

(יהושע א' ז')

לקראת הימים הנוראים שחלפו קיבלנו על עצמנו להתחזק ב...
לקראת הימים הנוראים קיבלנו על עצמנו להתחזק בכל הקשר לכבוד
החברה. עם החזרה לשגרה, ומתוך רצון לקיים את דברי הרמב"ם שאמנו,
הענין התשובה כל השנה, אנו מעוניינות לחזק אצלנו קבוצה זו.

הזכרים שאלוים להקשות על הצלחת המשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

הזכרים שיעזרו לנו לעמוד במשימה הם:

1. _____
2. _____
3. _____

אנחנו מקבלות על עצמנו להשתדל, בלי נדר, ככל יכולתנו לפעול באופן שיעזור לנו לעמוד
במשימה ולהימנע מהקשיים העלולים לחבל בה.
ברצוננו להטות את כל המאמצים הכיתתיים לזכות!
נפעל יחד ליישם מיטבי של המשימה!

חתימות בנות הקבוצה:

כל בת בכיתה משפיעה על הטיית המאזניים הכיתתיים

זכורנה כי בכוחה של כל אחת מכן לפעול להטיית המאזניים הכיתתיים לכף זכות. כדי לשמר את הצלחתה של הקבלה הטובה, ולדעת במה עוד עליך להתקדם, מלאי בכל שבוע את כרטיס ההערכה העצמית המצורף.

כרטיס להערכה שבועית של ההצלחה במשימה

שמי: _____

תאריך: יום _____

המשימה שלי: _____

הצלחה: 1 _____ 2 _____ 3 _____ 4 _____ 5 _____

הקפיץ בצינור את הספרה המעטת ביותר. 5 היום הצלחה מעטת ביותר. כל הצלחה ברמה של 3 ומעלה מוכה אותך בכרטיס של "הוספת זכות".

ערכה שבועית

צלחה במשימה

5 _____ 4 _____ 3 _____ 2 _____ 1 _____

מנה 1 היום הצלחה מעטת ביותר. 5 היום הצלחה מירבית. כל הצלחה ברמה של 3 ומעלה מוכה אותך בכרטיס של "הוספת זכות".

להערכה שבועית

ההצלחה במשימה

5 _____ 4 _____ 3 _____ 2 _____ 1 _____

מנה 5 היום הצלחה מירבית. כל הצלחה ברמה של 3 ומעלה מוכה אותך בכרטיס של "הוספת זכות".

בכל שבוע שתפי את בת הזוג שלך בתוצאה והענקנה זו לזו כרטיס הערכה אישי.

כרטיס הערכה אישי

להטיית המאזניים הכיתתיים לכף זכות

ל _____

המאזניים הכיתתיים בזכות המעשה/ההתנהגות: _____

מעריכה אותך מאד _____

המשיכי להתקדם!

כרטיס הערכה אישי

להטיית המאזניים הכיתתיים לכף זכות

ל _____

הוספת זכות לכף המאזניים הכיתתיים בזכות המעשה/ההתנהגות: _____

מעריכה אותך מאד _____

המשיכי להתקדם!

כרטיס הערכה אישי

להטיית המאזניים הכיתתיים לכף זכות

ל _____

הוספת זכות לכף המאזניים הכיתתיים בזכות המעשה/ההתנהגות: _____

מעריכה אותך מאד _____

המשיכי להתקדם!

תוכלו לשלב בכף הזכות במאזניים הכיתתיים את כרטיסי "הוספת זכות" שהענקתן זו לזו.

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

כף זכות או כף חובה

עזרים למורה: מעגל החיים היהודי נקודות ציון בלוח השנה: לקחים מהימים הנוראים - שיתוף והשתתפות

"...צריך כל אדם שיראה עצמו
כל השנה כולה כאילו חציו זכאי
וחציו חייב. וכן כל העולם - חציו
זכאי וחציו חייב. חטא אחד הרי
מכריע את עצמו ואת כל העולם
כולו לכף חובה וגרם לו השחתה.
עשה מצווה אחת - הרי הכריע
את עצמו ואת כל העולם כולו
לכף זכות וגרם לו ולהם
תשועה והצלה."

(רמב"ם הלכות תשובה
פרק ג' הלכה ד')

מפתח הלי"ב
החינוך לחיים בחברה

"מפתח הל"ב" - תכנית חברתית ערכית לבתי הספר היסודיים

התכנית פותחה במשרד החינוך באגף לחינוך יסודי והותאמה למגזר החרדי באגף לחינוך מוכר שאינו רשמי

כרטיס להערכה שבועית

של ההצלחה במשימה

שמי:

תאריך: יום

המשימה שלי:

הצלחה: 1 2 3 4 5

הקיפי בעיגול את הספרה המתאימה. 1 הינו הצלחה מועטה ביותר. 5 הינו הצלחה מירבית. כל הצלחה ברמה של 3 ומעלה מזכה אותך בכרטיס של "הוספת זכות".

כרטיס להערכה שבועית

של ההצלחה במשימה

שמי:

תאריך: יום

המשימה שלי:

הצלחה: 1 2 3 4 5

הקיפי בעיגול את הספרה המתאימה. 1 הינו הצלחה מועטה ביותר. 5 הינו הצלחה מירבית. כל הצלחה ברמה של 3 ומעלה מזכה אותך בכרטיס של "הוספת זכות".

כרטיס להערכה שבועית

של ההצלחה במשימה

שמי:

תאריך: יום

המשימה שלי:

הצלחה: 1 2 3 4 5

הקיפי בעיגול את הספרה המתאימה. 1 הינו הצלחה מועטה ביותר. 5 הינו הצלחה מירבית. כל הצלחה ברמה של 3 ומעלה מזכה אותך בכרטיס של "הוספת זכות".

כרטיס הערכה אישי

להטיית המאזניים הכיתתיות לכף זכות

ל.....

הוספת זכות לכף המאזניים הכיתתית בזכות המעשה/ההתנהגות:

מעריכה אותך מאד
המשיכי להתקדם!

כרטיס הערכה אישי

להטיית המאזניים הכיתתיות לכף זכות

ל.....

הוספת זכות לכף המאזניים הכיתתית בזכות המעשה/ההתנהגות:

מעריכה אותך מאד
המשיכי להתקדם!

כרטיס הערכה אישי

להטיית המאזניים הכיתתיות לכף זכות

ל.....

הוספת זכות לכף המאזניים הכיתתית בזכות המעשה/ההתנהגות:

מעריכה אותך מאד
המשיכי להתקדם!

